

Program szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) - przewodnik dla dyrektorów szkół

Kluczowym celem programu jest zwiększenie liczby dzieci zaszczepionych przeciw HPV, a w konsekwencji zmniejszenie liczby osób z nowotworami szyjki macicy oraz innymi chorobami nowotworowymi wywoływanymi przez wirus brodawczaka ludzkiego.

Organizacja szczepień przeciw HPV zwiększa:

- dostępność szczepień w ramach oferowanego dodatkowego świadczenia Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ);
- wiedzę zdrowotną wśród uczniów i rodziców na temat HPV i znaczenia szczepień ochronnych w zapobieganiu występowania nowotworów.

Założenia programu:

- szczepienia będą realizowane na terenie szkół, które wyrażą chęć udziału w programie, w miejscu dostosowanym do wykonania szczepienia, np. gabinecie profilaktyki zdrowotnej;
- szczepienia będą wykonywane przez personel Podstawowej Opieki Zdrowotnej (lekarz oraz pielęgniarka), z którym szkoła nawiąże współpracę;
- do udziału w programie może się zgłosić każda szkoła podstawowa, do której uczęszczają dzieci w wieku od ukończenia 9 do ukończenia 14 roku życia;
- koordynacją szczepień z poziomu szkoły zajmuje się dyrektor szkoły lub osoba przez niego wskazana. Dane szkolnego koordynatora powinny zostać przekazane do właściwego kuratora oświaty oraz miejscowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE);
- Ministerstwo Zdrowia rekomenduje organizację szczepień co najmniej dwa razy w półroczu. Pozwoli to na szczepienie pierwszą i drugą dawką szczepionki w ciągu roku szkolnego.

Podstawa prawna do realizacji szczepień zalecanych:

- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

Terminy realizacji:

- Rok szkolny 2026/2027 od września 2026 r. – do końca czerwca 2027 r.

Obecność rodzica podczas szczepienia dziecka:

- do szczepienia przeciw HPV wymagana jest zgoda przedstawiciela ustawowego dziecka na świadczenie profilaktyczne (przeprowadzenie szczepienia), złożona na załączonym wzorze. W gestii dyrektora szkoły i rodzica pozostaje decyzja dotycząca obecności rodzica w szkole podczas szczepienia dziecka;

- rodzic może upoważnić inną osobę, która podczas szczepienia będzie towarzyszyła dziecku i sprawowała nad nim faktyczną opiekę. Podczas składania „Deklaracji przedstawiciela ustawowego dziecka dotyczącej szczepienia przeciw HPV w szkole” rodzic wyraża zgodę na szczepienie dziecka bez jego obecności w szkole. Dokument będzie dołączony do dokumentacji medycznej dziecka.

Podstawa prawna: § 10 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 2077).

Działania informacyjne:

- przekazanie informacji rodzicom i nauczycielom na temat przeprowadzenia szczepień w szkole.

Materiały edukacyjne dostarczone przez Ministerstwo Zdrowia:

- list do rodziców;
- przewodnik po szczepieniach przeciw HPV dla rodziców nastolatków;
- przewodnik dla rodziców i lekarzy „Jak rozmawiać z nastolatkami o szczepieniach?”;
- informator dla rodziców „Jak wygląda szczepienie dzieci i młodzieży w szkole?”;
- ulotki dla pacjenta dotyczące szczepionek wykorzystywanych w programie;
- wzór deklaracji przedstawiciela ustawowego dziecka dotyczącej szczepienia przeciw HPV w szkole;
- wzór oświadczenia i zgody przedstawiciela ustawowego dziecka dotyczących szczepienia przeciw HPV w szkole.

Zgłoszenie szkoły do programu

Zgłoszenie szkoły do udziału w programie powinno obejmować wskazanie koordynatora szkolnego odpowiedzialnego za bezpośredni kontakt między szkołą, POZ i PSSE. Dane kontaktowe koordynatora należy przekazać do PSSE i wojewódzkiego kuratora oświaty do 27 września lub w innym uzgodnionym terminie.

Nawiązanie współpracy z POZ

Rekomenduje się nawiązanie współpracy z POZ dotychczas współpracującym ze szkołą lub najbliższym podmiotem, który wyrazi gotowość przeprowadzenia szczepień w szkole.

Po nawiązaniu kontaktu należy ustalić warunki współpracy oraz harmonogram szczepień na cały rok szkolny, z uwzględnieniem podania drugiej dawki szczepionki. Uczniowie nieobecni w dniu szczepienia mogą zostać zaszczepieni w POZ lub podczas kolejnej tury szczepień organizowanej w szkole.

Edukacja młodzieży

Należy organizować zajęcia tematyczne dotyczące szczepień przeciw HPV na podstawie udostępnionych scenariuszy lekcji oraz dodatkowych

materiałów przekazywanych przez kuratorów oświaty i dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/hpv>

Przekazywanie informacji do odpowiednich instytucji

Na podstawie „Deklaracji przedstawiciela ustawowego dziecka dotyczącej szczepienia przeciw HPV w szkole” oraz formularza zgody należy ustalić łączną liczbę uczniów zainteresowanych szczepieniem oraz liczbę zadeklarowanych preparatów.

Zebrane informacje należy przekazać:

- koordynatorowi PSSE w zakresie łącznej liczby uczniów zainteresowanych szczepieniem oraz liczby zadeklarowanych szczepionek (Cervarix albo Gardasil 9);
- właściwemu kuratorowi oświaty w zakresie liczby uczniów, których rodzice wyrazili zgodę na szczepienie;
- POZ w zakresie liczby uczniów, których rodzice wyrazili zgodę na szczepienie, oraz liczby zadeklarowanych preparatów (Cervarix albo Gardasil 9).

Przygotowanie miejsca do szczepień

We współpracy z POZ oraz PSSE należy przygotować miejsce spełniające następujące wymagania:

- strefa dla uczniów oczekujących na szczepienie;
- miejsce kwalifikacji do szczepienia przez lekarza;
- miejsce podania szczepionki przez pielęgniarkę;
- strefa obserwacji po szczepieniu;
- toaleta przeznaczona wyłącznie dla zespołu szczepiącego oraz osób szczepionych.

Realizacja szczepień

Podstawowa Opieka Zdrowotna:

- zapewni obecność lekarza podczas kwalifikacji do szczepienia oraz osoby wykonującej szczepienie, a także będzie koordynowała cały proces;
- dostarczy szczepionki, niezbędne materiały oraz zapewni utylizację odpadów medycznych;
- zapewni bezpieczeństwo procesu szczepień i podawanych preparatów;
- dokona wpisu do e-Karty Szczepień. Informacja o szczepieniu będzie widoczna w Internetowym Koncie Pacjenta (IKP) dziecka w ciągu 48 godzin.

Szkola:

- w dniu szczepienia powinna upewnić się, że wszyscy uczniowie mają wymagane zgody rodziców oraz dokument ze zdjęciem (np. legitymację szkolną);
- musi zapewnić opiekę osoby dorosłej podczas oczekiwania na szczepienie oraz po jego wykonaniu.

Proponowany harmonogram organizacji pierwszego terminu szczepienia

I/II tydzień września

Przeprowadzenie spotkań informacyjno-edukacyjnych z rodzicami oraz przekazanie formularzy:

- „Deklaracja przedstawiciela ustawowego dziecka dotycząca szczepienia przeciw HPV w szkole”;
- „Oświadczenie i zgoda przedstawiciela ustawowego dziecka dotycząca szczepienia przeciw HPV w szkole”.

III/IV tydzień września

Przekazanie właściwej miejscowo PSSE informacji o łącznej liczbie podpisanych deklaracji wraz ze wskazaniem liczby zadeklarowanych szczepionek (Cervarix albo Gardasil 9), do 27 września 2024 r. lub w innym terminie uzgodnionym z PSSE.

Październik

Rozpoczęcie szczepień.

Monitorowanie i ewaluacja

Do wiadomości dyrektora szkoły pozostaje informacja o liczbie dzieci zaszczepionych.

Wymagane jest przekazywanie informacji o liczbie zaszczepionych dzieci do koordynatora PSSE.

Kolejne terminy szczepień należy realizować zgodnie z harmonogramem ustalonym z POZ na początku roku szkolnego.

Dane zebrane podczas realizacji programu zostaną przekazane do Ministerstwa Zdrowia.

Podsumowanie

Organizacja szczepień przeciw HPV w szkole wymaga ścisłej współpracy pomiędzy dyrektorem szkoły, Podstawową Opieką Zdrowotną oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną. Kluczowe znaczenie ma również zaangażowanie rodziców oraz personelu szkoły w przygotowanie i realizację działań.

Kontakt i wsparcie

W razie pytań lub potrzeby dodatkowego wsparcia należy kontaktować się, zgodnie z właściwością, z Podstawową Opieką Zdrowotną, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną lub kuratorium oświaty.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania będą publikowane na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia:
<https://www.gov.pl/web/zdrowie/hpv>

Dziękujemy za zaangażowanie i współpracę w realizacji szczepień przeciw HPV wśród uczniów Państwa szkoły. Szczepienia realizowane w szkołach stanowią kolejny krok w zwiększaniu dostępności profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworowych.